

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14 194

Eno je potrebno:

Kmet naj deli pravico

Stara in lepa navada je, voščiti za novo leto srečo, zdravje in vse dobro, česar si človek želi. Tej lepi navadi bi radi tudi mi ostali zvesti in voščili svojim čitateljem in naročnikom vse polno dobrot. Življenje pa je trdo in se ne zmeni dosti za čuvstvene izlive. Zato se nam zdi, da s samim voščilom ne bo nikomur pomagano. Treba je pač pokazati pota, ki vodijo v srečo, in napeti vse sile, da javno življenje krene na ta pota. Sreča namreč ni dar slepe usode, ampak je dragocen sad truda in naporov, ki ga z združenimi silami ustvarja mnogo pridnih rok in plemenitih duhov. Brez takega skupnega prizadevanja ni sreče ne v družini ne v občini ne v narodu in ne v državi.

Kakor hitro to vemo, moramo vse svoje delovanje uravnati tako, da bo soglašalo s tem spoznanjem.

V starorimskem parlamentu so imeli državnik, diplomata in govornika, ki je v vsakem govoru ponavljal zahtevo: »Jaz pa mislim, da je Kartagino treba porušiti.« Kartago je bilo mesto (in država) v severni Afriki, ki je uspešno tekmovalo z Rimom in oviralo razvoj nekdanje rimske velesile tedanjega sveta. Mož je ponavljal svojo zahtevo tako dolgo, da so se rimski krogi končno odločili za vojno, porušili Kartagino in tako odstranili zadnjo oviro za svobodno razmah svoje moči in oblasti.

Primer tega starega politika iz predkrščanske dobe nam živi pred očmi, če danes ponavljamo svojo staro zahtevo:

Kmeta je treba rešiti!

Res je: to svojo zahtevo smo povedali že tolikokrat, da se bo marsikomu, ki gleda naše življenje samo od daleč, zdelo vse to že — lajna. Mi pa, ki se zavedamo, da smo sinovi zemlje, vemo, kaj danes trpe vsi, ki zemljo neposredno in posredno obdelujejo. Vemo, kaj trpe kmetje, bajtarji, kmetški in industrijski delavci, obrtniki in sploh ljudje, ki delajo. Zato se pa tudi zavedamo, da nam vsem skupaj ni pomoči, dokler zemlji in delu ne priborimo spet njunih pravic in njune veljave.

Le eno je potrebno

Ko gledamo življenje okrog sebe in prizadevanja za njega ozdravljenje, se nehote spominjamo Kristusovih besedi: »Marta, Marta, skrbna si in veliko si prizadevaš, toda le eno je potrebno.«

Skrbni so danes javni delavci in veliko si prizadevajo. Nekateri za blagor svojih žepov, drugi za korist strank, v katerih delujejo, večina za korist kapitala, ki mu pokorno služi, vse to pa je zmota in zabloda: Le eno je potrebno! Treba je izvozovati ljudem, delavnim ljudem pravico do človeka vrednega življenja, pa nam bo vse drugo navrženo.

Te pravice sedanja družba, ki tava v zmotah, ne bo priznala brez boja. Družba, oziroma vsaj njena imovita plast, bi namreč kot večni zakon rada ohranila načelo, da gre prvenstvo tistemu, ki sadove dela vživa, ne pa njemu, ki dela. Proti temu naziranju se moramo boriti z vsemi silami, da ga premagamo — ne morda v besedni borbi, ampak v stvarnem življenjskem boju: v zakonodaji, v uredbah in predpisih, skratka v vseh ukrepih, ki usmerjajo tok javnega življenja.

Na javno življenje pa lahko podeželje v tem smislu vpliva samo tedaj, če ima pravico in moč soodločanja. In za to pravico se kmetški človek bori z vsemi dopustnimi sredstvi. Za to pravico se mora boriti in se bo boril, dokler si je ne bo priboril.

Nujno je namreč potrebno graditi, ne pa morda rušiti. Zato čisto napačno in zmotno presoja kmetški pokret, kdor mu pripisuje kakršnekoli razdiralne namene. Edino, kar hoče kmetstvo razdreti in porušiti, je napačna premoč neproduktivnih izkoriščevalcev nad delovnimi rokami proizvajalcev. Kajti to napačno razmerje moči, oziroma nje napačna razdelitev, ki se kaže zlasti v gospodarstvu, je vir vsega gorja in vseh tegob sedanje dobe.

Kmetstvo je po svojem idejnim in načelnem pojmovanju daleč od misli, da bi skušalo uvajati kake drzne, vratolomne poskuse v javnem življenju. Kdor mu take namere podtika, dela to iz zlobe ali pa iz popolnega nerazumevanja kmetške miselnosti.

Samo pravičnost

je naš ideal. Ne smemo se pa zadovoljevati s praznimi besedami, ampak jo hočemo videti oživetvorojeno v dejanjih, v praksi, v vsakdanjem življenju!

Ali ni krivično in napačno ne le za kmetški življ, ampak za velikansko večino naroda, da ima posrednik kapitala več koristi od njega kakor njegov proizvajalec? Ne samo to, ampak je celo tako daleč, da je proizvajalec kapitala — kmet, delavec in ves ročni in duševni delovni sloj — njegov suženj, ki mu je izročen na milost in nemilost!

Kdo narekuje cene? Kdo določa plače in prejeme? Kdo uravnava delovni čas? Kdo končno v nenasični grabežljivosti peha svet v vedno nove vojne, če ne — kapital?!

Kmetški svet se tega zaveda in hoče to zavest in spoznanje obuditi v vsem narodu. Zakaj? Zato, da bi vsi poštene in pametni sloji

v skupnem naporu

našli sredstva in pot za premaganje tega zla in za odstranitev in izboljšanje takega položaja.

Kakor pa je vsaka bolezen ozdravljiva samo tedaj, če ji najdemo vir, koren, tako je tudi to

gorje odstranljivo le pri viru. Vir pa je — zemlja!

Zemlji dati pravice — pa bo družba zdrava. Zemlji vrniti veljavo — pa imamo rešeno kreditno vprašanje! Zemljo vrniti njenemu namenu: preživljanju človeštva — pa smo rešili človeštvo!

V teh kratkih treh zahtevah je obsežen ves kmetški program in vse delo, ki pa je po svojem obsegu tako ogromno, da ga imajo cela pokolenja dovolj.

Kako bomo to dosegli, kdaj in v koliko, je odvisno od nas samih. Na vsak način pa je potrebno, da strnemo svoje sile, da se oklenemo vsi te skupne misli, da se ji izročimo kakor rešilni ladji. Potem smo lahko prepričani, da uspeh ne bo izostal.

Če bomo zemljo vrnili tistemu, ki jo obdela, če bomo njegovemu delu priborili čeno, če bomo njegovemu zdravemu naravnemu čutu priborili besedo, potem bomo lahko živeli vsi in ne bomo poznali niti gospodarske stiske niti brezposelnosti.

Po vsem svetu si to spoznanje utira pot. Medlo je še ponekod, vendar začena zmagovati. Naj bi pri nas zmazalo v mirnem razvoju, v plemenitem delu, brez hudih pretresljajev — to je naša iskrena in poštena želja.

Kraljev dar

Odboru za zimsko pomoč je Nj. Vel. kralj Peter II. daroval za siromake znesek Din 100 tisoč.

Istemu odboru je v enak namen poklonila kneginja Olga Din 20.000.—.

Za vino ni izvoznih nagrad

Pred kratkim je bila razširjena vest, da bo Narodna banka tedensko izročala po Din 50 tisoč Zavodu za pospeševanje trgovine za izplačilo premij za izvoz vina.

Narodna banka sedaj sporoča, da je bila ta vest netočna in celo samovoljna. Narodna banka nima nobenih skladov, ki bi bili nastali iz kakršnikoli preferencialov. Izvoznih nagrad za vino torej ni.

Odobren proračun v Franciji

Francoska skupščina je na seji na Silvestrovo sprejela državni proračun za l. 1937.

Proračun je bil sprejet s 481 glasovi proti 85. Skupščina je zasedala pozno v noč in je bilo zanjo radi tega staro leto za nekaj ur — podaljšano.

Kmet v davnini in danes

Nič ni bolj stalnega kot to, da je kmet izkoriščen. Menjajo se sicer časi, prehajajo tisočletja in stoletja, toda ne prinašajo trajnega zboljšanja njegovega položaja, temveč le trenutna olajšanja, ki so spet le izhodišča za novo trpljenje, nova izkoriščanja.

V deželi faraonov, Egiptu,

je četrto in tretje tisočletje pred Kristusom videle kmeta, ki je bil pripisan zemlji. Bil je popoln suženj. Ni imel možnosti, da se osvobodil, ni imel ne človeških ne državljskih pravic. Celo od verskih obredov je bil izključen in upanje na onostransko življenje je bilo pridržano le njegovim gospodovalcem. Ko si je koncem drugega tisočletja s krvjo priboril nekaj pravic, je vendar še glavni sad njegovega truda pripadal plemičem. Plemiči so bili gospodarji vodnih kanalov, ki so pretakali vodo iz Nila po vsej deželi. Kmet — zakupnik zemlje je moral dajati do polovice pridelka lastnikom vode. Drugo mu je pobrala država, za sebe je skrivoma reševal žito in skrivnostno užival jedki kruh.

Na Grškem

so bili veleposestniki lastniki skoraj vse zemlje. Krdela njihovih ovac skromni kočar ni smel zadržavati. Zaradi požrešnosti velikašev, ki so se naslajali ob umetnosti in uživanju, je narod povsem propadel. Sparta, dežela junakov, je prešla radi nenasitnosti svojih upravljačev. Neki kralj je daroval narodu vso zemljo, ki jo je imel. Bogataši so ga pokončili in s tem preprečili obstoj kmeta pa v končnih posledicah tudi države.

V Rimu

so stotisoči sužnjev obdelovali zemljo tisočim posestnikom. Tam je bila nekoč postava, ki je velevala, da je nevaren državi, komur ni zadosti sedem oralov zemlje. Veleposestniki pa so si kopicili posestva, tudi tisoči oralov so jim bili premalo. Njihova lakomnost je zlomila zaupanje ljudstva, država je propadla.

Srednji vek

je nekoliko olajšal položaj kmeta. V nekaterih pokrajinah Nemčije, Francije, Italije in drugod, kjer je bilo plemstvo manj grabežljivo, je nastopilo nekakšno blagostanje. Mest se ni bilo in je kmet proizvajal le za sebe. Plemiču, ki ni bil bogve kaj kulturnejši od kmeta, je dajal le, kolikor je prenesel njegov želoдец. Svobodni kmetje, ki so bili bolj redki, so bili uvaževani kot člani družbe.

Toda nesvobodni kmetje so bili izpostavljeni nasiljem plemičev. Plemiči so ropali, klali, odvajali v suženjstvo. Če so se tepli med seboj, so drug drugemu zažigali vasi in uničevali do zadnjega ljudi, živino, sadeže. Posilstvo nad kmečkimi ženami in dekleti so imeli za zabavo. Ni pa ostalo le pri tem. Z razvitkom kulture so naraščale tudi njihove potrebe. S potrebami so rastla nasilja, odvzemanje zemlje, izžemanje kmetovega dela.

Kmetijski upori

so bili posledica prevelikega izkoriščanja in poniževanja. Od leta 1314. do 1850. se vrste kmečki upori po vseh delih Evrope. Francija in Anglija, Italija in Madžarska, Srbija in Švica so bile prizorišče krvavih bojev. Takrat so kmetje vračali z besom in maščevalnostjo, kar so oni in njihovi predniki pretrpeli zlega. Vrnili niso veliko, ker niso bili edini in organizirani. Vprav Slovenci zaznamujejo številne upore, vse v 16. stoletju in zlasti zadnjega 1573 v zvezi z Matijo Gubcem. — Dolgo suženjsko življenje je preveč prešlo v kri kmet-skemu rodu, da bi uspel v teh uporih. Ni bil

vajen ne mišljenju ne bojevanju, v čemer je bilo plemstvo vse bolj izurjeno.

Zatrti upori so bili ponoven razlog, da se poveča breme, ki ga je nosil upognjen kmetov hrbet. Težja tlaka, dajatve za državo, ki je rabila vojsko, da potlači upore, zahteve cerkvenih knezov so dušile narod.

Leta 1848

in sledeča so prinesla kmetu nekaj svobode. Povojna doba pa kaže znake vračanja k dobi pred veliko francosko revolucijo. V Rusiji je državni kapitalizem vzel kmetu zemljo in ga postavil v drugi red proletarcev. Letos sprejeta ustava spet priznava omejeno zasebno lastnino na zemlji in zgradbah. Kmet je postal enakopraven delavcu.

Kmet v Aziji

Japonska, Kitajska in Indija so dežele s sto in sto milijoni kmetov. Na Japonskem je le polovica zemlje v lasti kmetov. Devetdeset od sto kmetov pa ima le do 2 ha zemlje. Druga polovica je last bogatašev in jo imajo kmetje v zakupu za polovico dohodkov. Dolgove morajo kmetje obrestovati po 35% in več. Taka kmečka družina celo življenje ne pride iz dolga, tudi če je majhen. Mož, otroci, žena, vsi so vpreženi v voz bogataša. Na Kitajskem plačuje kmet davek in podkupnino, da ga država pusti v miru, zakaj vsako njeno sodelovanje ga stane še več. Zato ni napredka, država je zlo, pred katerim trepeče Kitajec. Brez odpora odpadajo od Kitajske cele

pokrajine, ker država in kmet nimata nobene zveze. Indija je primer grozotne zaostalosti. Okoli 230 milijonov kmetov nima več zemlje kot pol hektara. Njihove življenjske prilike so neznosne.

Kmet v Evropi

Tudi tu je kmet večidel še masa, ki se ne udeležuje političnega, kulturnega ali gospodarskega življenja kot organiziran, zavezen stalež. Le Danska, Češka in Švica so vzorne po samozvesti kmeta. Sicer pa je v Angliji skoraj vsa zemlja v lasti bogatašev, kmet je le zakupnik. Francija in Belgija sta do polovice v lasti veleposestnikov, tudi Nemčija ne zaostaja veliko za njima. Kjerkoli ni kmetova zemlja zadostna, da mu preredi družino in dopusti nekaj prihranka, je njegovo stanje bedno. Stari se umikajo trudni in izmučeni mladini; smrt zlašuje bremena. Kulturo more zajeti le površno in počasi. Kolikor mu je koristna, toliko mu je tudi v breme, ker si ne more pomagati kvišku. Zakaj, pest, ki ga danes drži, je le nevidnejša, toda tem krepkejša. Pretkanost, ki mu sesa iz rok vsakršen sad dela, nima meje. Meje tudi nima brezvestnost. Kjerkoli nima kmet neposredne udeležbe pri javnih poslih, je izkoriščen. Njegova gospodarska moč tone, moralna odpornost pada. Pred njim se porajajo problemi, ki so že iz zgodovine znani. Oblike se spreminjajo, pravilo ostaja: Kmet je kakor vrba: čim večkrat jo režeš, bolje raste. Sodobni kmetijski pokreti, ki so bili zatrti s krvjo, so dokaz temu pravilu in dokaz, da kmet brez lastne organizacije ostane le vrba, ki ji žele izkoriščevalci čim boljjo rast in jo zato tudi nenehoma spodrezavajo.

(Po »Seljaku« A. Pribečevića.)

Kmetiska mladina in verska obnova

Okrožnice vrhovnega poveljarja katoliške cerkve in pastirska pisma katoliških škofov so polna tožba o padcu morale, npravnosti. Vzrok temu padcu najdejo v dejstvu, da se čimdalje več ljudi obrača od vere in taji Boga. Tudi protestantske cerkve tožijo, kako ljudstvo pričanja smatrati vero za nekaj nepotrebnega, v cerkvi pa da vidi le še organizacijo, ki s podporo kapitalističnega, četudi brezverskega sveta duhovno in stvarno izsesava ljudstvo. Zadnji čas smo čuli našo jugoslovansko pravoslavno cerkev ponavljati enake tožbe.

Vse te cerkvene organizacije imajo za svojega duhovnega poveljarja Jezusa Kristusa. Sodiijo torej približno po istih načelih človekove npravnosti in verske dolžnosti in morajo v bistvu iskati enake pripomočke za odpravo ali vsaj omiljenje tega zla.

Ni nam treba mnogo premišljevati in že pritrdimo vzklikom, da je svet potreben verske obnove. Saj sami globoko občutimo posledice opadanja npravnosti, čije glavni nosilec bodi vprav vera in njena na zunaj vidna organizacija, cerkev.

Kaj je vera

Vera je najbolj vzvišeno razmerje, ki ga more človek s kom imeti. Je trajno verovanje v obstoj Boga, večno zaupanje v njegovo dobroto in pravičnost. Kar si človeška misel more predstaviti popolnega v dobrem in lepem, vse to združi v pojmu Boga.

Zato je vera najmočnejša zaslomba npravnosti, to je človekovi zavesti, da mora živeti pošteno in pravično ter se ravnati po postavah, ki jih narekuje vest kot njena znanilka.

Življenje brez vere jemlje človeku vso oporo. Zakaj neprestano je treba premagovati gorje, ki noče postati manjše. Duhovne moči opešajo, če se nimajo kam nasloniti, življenje samo se

zdi brez cilja, če ne najde svojega konca tam, kjer je trpljenju zapisana čast in krivici odmerjena kazen.

Jugoslovani so vseskozi verni, naj bodo včlanjeni v tej ali drugi verski organizaciji. Versko življenje je os njihovega duhovnega življenja in čim globlja je čija vera, tem lepše je tudi njegovo vnanje ravnanje.

Dolžnosti verske organizacije

Če naj verska organizacija, Cerkev, izvršuje resnično Kristusovo poslanstvo, mora ne le označiti njegov nauk, temveč stremeti, da sama živi po njegovih naukih. Ukaz, kako delaj, je eno, vzgled, ki ti pokaže, kako v resnici delaš, je drugo. Jezus sam je vse svoje nauke podkrepil z dejanji, vse svoje modrosti obrazložil s prikliami. Ako želiš, da se tvoj sin priuči oranju, mu boš dal plug v roke. Ako verska organizacija želi, da bodo ljudje dobri, morajo njeni predstavniki biti dobri; ako želi poštenje, poštenu. Če stremi za pravičnostjo, pravični in če želi ljubezni, jo mora sama dajati. Kadar je ljudi opozarjati, naj se znebe duha, ki hlepi po denarju in profitu, mora verska organizacija sama z vzgledom naprej. Kako nepozabne so slike, ko hodi Jezus s svojimi učenci po polju in lušči žitno zrnje, koliko vzvišenega samozatajevanja, ponižnosti in priprostosti diha iz nje!

Današnji čas je gotovo še nevidni višek tega, čemur pravimo zlo. »Stvar je nujna«, pravi papeška okrožnica, »zelo nujna«. Milijoni s sestrskimi očmi in utrujenih rok hrepene po kosčku kruha, stotine pa so ga nagrafile in ne vedo, kam bi z njim. — Samo to vedo, da tem milijonom ne!

Verske organizacije ne morejo tja, kjer so one stotine. Njim ne more dati gotovosti minljiva stvar — zemlja, denar, zlato — ker je gotovost,

večja in nezamenljiva v veri, duhovnem življenju samem, ki je neposredna zveza z Bogom.

Zato na učinkovitost verskega učenja nobena reč ne more tako kvarno vplivati, kakor nebrzdano seganje po materiji, to je po tem, v čemer so najgloblje zapletene korenine grozot današnjih razmer, sedanjega družabnega reda.

Škof Friderik Baraga je čudovito lep primer požrtvovanja in ljubezni do bližnjega. Kdor ga je vsaj v duhu spremljal po njegovih daljnih potih križem mrzlih krajin Amerike, se je gotovo čutil postavljenega pred vrh tega, čemur pravimo ljubezen in globoka vera.

Ni vera,

če od sosedu obračša oči in z jezo v srcu hodiš k daritvi. Saj Bog tega ne sprejme, ker »preje odpusti bratu in potleje šele pridi pred njegovo obličje«. **Prevzetnih oči, gospodovalnih ustnic** in duha napuha ne trpi. Kar mu daje bogatin, ki je z lahkoto nagrabil denarja, z gnusom zavrača in revne vdove dar je neizmerno velik pred njim.

Vera, če naj bo vera, mora biti resnična, ljubezen, če naj bo resnična, prestavlja gore in se ne more ustavljati pa preiti v sovraštvo že ob prvem človeku, ki se ne strinja z organizacijo v neverskih stvareh, kakor so politika, gospodarstvo, prosveta.

Verska obnova

pomenja predor resnice. To, kar je v dušah zares lepega, vzvišenega nad tvarjo — materijo — mora priti do izraza. Kadar vojak pride do sovražnika in s prazno puško vrši svojo dolžnost, sicer izgleda, kakor bi bil enak drugim, ki streljajo. V veri pa prav tako. Zgolj vnanje priznanje verske pripadnosti in le takšno izvrševanje dolžnosti je daleč od pravega doživljanja Boga. Vera se izvršuje z molitvijo in deli. Kdor obstane le pri prvem, je že res nekaj storil, toda do glavnega ni prišel.

Naša mladina ima dolžnost sodelovati pri verski obnovi; zakaj verski obnovi je namen odpraviti vse bolj grobi materializem in prenoviti duha v ponižnosti, priprostosti in ga pripraviti za sožitje v korist skupnosti.

Na tej poti naj kmetska mladina dvigne pravi zaklad krščanstva, ki ima za temeljno načelo ljubezen, to je požrtvornost za skupnost vseh.

Kjerkoli bo srečala sovražne poglede, naj ponosno razglasa svojo odločenost, služiti pravemu preporodu človeka. Eno od sredstev je verska obnova, poduhovljenje življenja in odvrnitev od pohlepa po blagu in zemlji.

V tem vprašanju bo lahko složno korakala z verskimi ustanovami, ki imajo ravnotak pogled na današnji svet in ki ravnajo v materializmu vidijo vzrok za moralni padec in v tem padcu vzrok za odtujenje od Boga.

Novi bankovci

Z odlokom št. 63.200—8, z dne 30. decembra 1936, ki ga je finančni minister izdal na podlagi pooblastil čl. 14 finančnega zakona za leto 1936/37., in v skladu s sklepom upravnega odbora Narodne banke, z dne 11. marca 1935, in čl. 2 zakona o denarju kraljevine Jugoslavije, je Narodna banka 1. januarja 1937 dala v promet svoj novi bankovec po 500 dinarjev. Bankovci so pisani na eni strani s cirilico, na drugi strani pa z latinico. Jezik je na obeh straneh samo srbohrvatski, dočim nosijo dosedanje izdaje bankovcev na vsebini slovenščino.

Vprašanje Feniksa,

zavarovalne družbe, ki je doživela polom na Dunaju in nato potegnula seboj skoro vse podružnice po raznih državah Evrope, je dolgo časa razburjala tudi jugoslovanske zavarovalnice.

Jugoslovanska vlada je rešila sedaj vprašanje Feniksa na ta način, da bo država prispevala 35 milijonov dinarjev. »Feniks« bo vršil posle za stare zavarovalnice naprej in jim priznal polovico do sedaj vplačanih premij.

Da se pomenimo!

Naše kmetijstvo ne nese. O tem smo si še precej edini, toda zakaj kmetijstvo ne nese, o tem pa se naši pojmi tako tepejo, da se človek že več ne spozna iz neštetih dognanj, ki jih vse križem čujemo in čitamo...

Zakaj vendar ne preidemo od besed k dejanjem? Zakaj pustimo to neskončno ugibanje, ko pa vsi vemo, da je še najboljša šola — temeljita praktična izkušnja? Zakaj vendar delamo vse te račune za zasrtimi okni? Dvignimo že enkrat zavese, da nam solnčni žarek posije preko računov in takoj bo vsem jasno, kdo zasluži odlično oceno!

Tako nekako modrujemo zlasti po vsakem kmet. strokovnem predavanju in tudi skoro vsak strokovni članek v listu ali knjigi je deležen takih in podobnih komentarjev. Tako sem vzkliknil tudi, ko sem prečital članek: »Zakaj naša živinoreja nič ne nese« v letošnjem koledarju Družbe sv. Mohorja.

V tem članku namreč poleg drugih zanimivih ugotovitev čitam, da krava potrebuje poleg vzdrževalne krme »za vsak liter mleka še 5 dkg prebavljivih beljakovin in 25 dkg škrobnih vrednot. Za 10 l mleka potrebuje torej že 50 dkg beljakovin in 250 dkg škrobnih vrednot.

Pri tem sem se spomnil, da imam v knjižnici tudi knjigo »Živinoreja«, v kateri že na 35 strani 1. dela najdem tabelo, v kateri je znano ugotovljeno, da vsebuje n. pr.: 1 kg otave

10'50 dkg beljakovin, 3'10 dkg tolsče, 42'30 dkg vodikovih vodonov 6'60 dkg rudn. snovi itd.

Potemtakem bi za vsak kg nadaljno dodane otave morala krava pridobiti 2 litra mleka!

Ubogi živinorejci! Dolga leta smo gospodari z izgubo, toda sedaj je kriza vržena ob tla! Kmalu bo vsaka mlekarna razpolagala z vagoni masla — katerega g. pisec omenjenega članka tako pogreša. Izvoz močnih krmil bo seveda treba preprečiti kajti, mesto da dobimo Din 11.000 — za vagon tropin, bomo rajši prodali 50.000 l s temi tropinami pridobljenega mleka, za katerega bomo prejeli najmanj Din 50.000 —.

Kje vendar ste oni uporni kmetovalci, ki bi ne hoteli za 100 kg sena kar 200 litrov več mleka? Mislim, da ga ni v naši mili domovini, ki bi se obotavljala tej dobri kupčiji...

Zal, da bodo tudi tokrat zaman čakali rešitelja, ki bi nam take račune praktično dokazal! Naše krave imajo dandanes pač mnogo šibkejša prebavila — kakor jih imajo mogočni liskarniški stroji...

Čas je najboljši zdravnik! Zato ne obupavajmo! Ta zdravnik bo namreč najzanesljiveje ozdravil razmere — in takrat bomo zopet za 1 l mleka dobili 5—8 škatlic vžigalic, 2—4 kg soli, 15—25 pisalnih peres, za 1 kg žive živine 3 kg železa in za 1 kg živega prašiča 35 kg cimenta... Da pa je to mogoče, nam dokazuje tudi zgodovina, ki jo še pomnimo... Tine

Doma in drugod

Med božičnimi prazniki ni bilo nobenih važnejših notranjepolitičnih dogodkov. Ker trajajo katoliški in nato še pravoslavni božični prazniki do srede januarja, bo politično življenje mirovalo še kakih štirinajst dni.

Na novega leta dan je notranji minister g. dr. Anton Korošec imel krajši govor po radiu, v katerem se je dotaknil nekaterih notranjepolitičnih vprašanj. Tako je napovedal občinske volitve v mestnih občinah, ki naj bi se vršile že po spremenjenem volilnem zakonu. Omenil je, da se je gospodarsko in socialno življenje v Jugoslaviji poboljšalo in da je treba v skupno fronto proti komunizmu, ki da se pojavlja tudi pri nas.

Zagrebski list »Obzor« napoveduje, da se bodo v kratkem še pred sestankom narodne skupščine pričela uradna pogajanja med KDK, to je med zagrebsko združeno opozicijo in JRZ. List omenja, da ni pričakovati hitrih uspehov iz teh pogajanj, ker stoji JRZ na stališču sedanje ustave, dočim zastopa dr. Vladimir Maček docela nasprotno stališče.

Načelna razlika med obema grupama je torej zelo velika. O sporazumevanju med KDK in JRZ zagrebski »Obzor« pogosto piše. Koliko slone njegova napovedovanja na resničnih podatkih, koliko pa izražajo le njegove želje, ne moremo prav vedeti. Izgleda pa, da je v njegovem pisanju vsekakor mnogo želja.

»Hrvatski dnevnik« poroča, da se bodo prihodnje dni zbrali v Zagrebu vsi narodni poslanci, ki pripadajo opoziciji KDK. Po časopisnih vesteh bodo pretresali vsa pereča gospodarska in politična vprašanja.

Narodni poslanci JNS

iz drinske banovine so imeli sestanek, na katerem so sestavili načrt organizacijskega in propagandnega dela tekom božičnih praznikov.

Spor med krščanskimi socialisti

Ko je bilo organizacijsko delo JRZ v Sloveniji dokončano, je zahtevalo njeno vodstvo, da se tudi razne strokovne organizacije bivše

SLS priključijo jug. radikalni zajednici. Zlasti je veljala ta zahteva krščanskemu socialnemu delavstvu. Zadeva pa ni šla gladko izpod rok. Večina krščansko socialnega delavstva se je zahteve strankinega vodstva odločno uprla in ni hotela o tem ničesar slišati. Gospodje okrog ljubljanske JRZ si niso mogli drugače pomagati, kakor da so ustanovili novo delavsko »krščansko« organizacijo z imenom »Zveza združenih delavcev«. Glavna naloga te nove delavske organizacije je bila pridobivanje članstva iz vrst »krščansko socialne zveze«. Med obema organizacijama je nastal hud spor, v katerega je posegel tudi stari veteran krščanskega delavskega gibanja in sodelavec dr. Janeza Kreka, g. Jože Gostinčar. Mož je krepko zavrnil nasprotnike in njihovo borbo označil za nečedno in brezversko. Borba med obema grupama bo trajala naprej do zmage ali poraza ene ali druge skupine, oziroma do zmage ali poraza osnovnega načela neodvisnosti delavskega gibanja. Jasno je namreč, da ne more biti govora o kakem neodvisnem socialnem pokretu delavskem ali kmetskem, dokler vlada klerikalizem.

„Narodni val“

Za božične praznike je izšel v Zagrebu »Narodni val človečnosti, pravice in svobode«, ki ga izdaja sin pok. St. Radića Vladko. Urednik lista je Viktor Košutić. List si je nadel za svojo nalogo, da bo deloval na zbližanju vasi in mesta ter na gojitvi spomina na velikega voditelja in učitelja hrvatskega kmetskega ljudstva.

Romunski zadrugarji pridejo

Koncem tega meseca prispe v Jugoslavijo iz Romunije skupina agronomov in gospodarskih strokovnjakov.

S tem obiskom se žele romunski strokovnjaki seznaniti z našo ureditvijo kmetijskih ustanov, z zadrugništvom in z drugimi vprašanji našega kmetskega gospodarstva. Romuni obiščejo na tem potovanju tudi Slovenijo.

Kaj se godi po svetu

Po mnogih mrkih in temnih vesteh, ki tedaj za tednom razburjajo svet, nam je končno dana prilika, vsaj enkrat poročati o razveseljivem dogodku. Na vidiku je namreč

prijateljska pogodba

med našo državo in Bolgarijo. Prijateljstvo med tema dvema sosedama, ki sta si tudi po krvi tako blizu, je bilo že davno iskrena želja pri-

Osvobodjeni kitajski diktator, maršal Čangkajšek

zadefih narodov. Končno je delo, ki ga je junško in dalekovidno začel blagopokojni kralj Aleksander Zedinitelj skupaj z bolgarskim kraljem Borisom vendar jelo dozorevati. V kratkem bo sedaj podpisan prijateljski pakt med obema sosednjima bratskima državama. Pogodbo bo Jugoslavija podpisala v sporazumu in soglasju z državami Male antante in Balkanske zveze.

Nova prijateljska pogodba je po svetu vzbudila mnogo odmeva. Francoski tisk meni, da je nova pogodba samo ostvaritev načela »Balkan balkanskim narodom« in pričakuje, da bo s tem prijateljskim naktom pomagano misli miru v

Kitajski mladi maršal Čangsueliang, ki je z ujetništvom maršala Čangkajška dvignil toliko prahu, je bil obsojen na deset let, pomiloščen in hkratu spet imenovan za poveljnika v Sianfuju.

Srednji Evropi in v Evropi sploh. Italijanski listi so možnost prijateljske pogodbe med nami in Bolgarijo dolgo zanikavali. Zdaj se v svojem pisanju omejujejo samo na uradna poročila iz Beograda. Bolgarski tisk živahno in z zanimanjem razpravlja o novi prijateljski pogodbi in jo pozdravlja.

Španija

je še vedno krvava. Boji se nadaljujejo, zdi se pa, da je svetovna javnost začela gledati na španske dogodke bolj nepristransko in da se vedno bolj krči število onih, ki bi bili voljni, dati kri in denar za fašistične sanje generala Franca. Zanimive in značilne so namreč tele podrobnosti:

Vatikan, o katerem je bilo ponovno zatrjevano, da bo v najkrajšem času priznal Francovo vlado v Burgosu, izjavlja, da so te govorice brez podlage.

Hitler je odredil, da se ne smejo poslati v Španijo nobene nove čete nemških prostovoljcev, dokler trajajo posvetovanja o angleško-francoskih predlogih.

Italija se v svojem odgovoru na angleško-francoske predloge o nevmešavanju izraža za

Slika po »Jutru«

Generaloberst von Seeckt, znan iz dni svetovne vojne, je v nedeljo umrl v Berlinu v 71. letu starosti. Židovski tisk pri tej priliki škodoželjnoponosno ugotavlja, da je generalova žena, oziroma vdova, Židinja, ki tudi v sedanjih razmerah ni nikoli prikrivala svojega porekla.

popolno in skrajno nevtralnost v španskem vprašanju. Zahteva celo, naj se ustavi tudi vsaka propaganda v korist te ali one stranke v Španiji.

Na severu

zaznamuje ruska diplomacija nov uspeh. Finska, o kateri so domnevali, da bo vstopila v protiboljševski blok, se je približala Rusiji. V kratkem bo finski zunanji minister dr. Holsti uradno obiskal Moskvo. Podoben preobrat se kaže tudi v zunanji politiki Litve, ki se vedno bolj nasmilja na Moskvo. Tako razvoj vedno bolj kaže, da je nemško prizadevanje za pridobitev protiruskih zaveznikov v Vzhodnem morju ostalo brezuspešno in da zmaga na severu — ruska politika.

V Ameriki

se pripravlja po poročilih iz New Yorka nov zakon, po katerem bo kapital tujih državljanov v Zedinjenih državah obdavčen s posebno visokimi davščinami.

Na Kitajskem

je bil general Čangsueliang, ki je organiziral upor in imel ujetega maršala Čangkajška, obsojen na 10 let ječe. Takoj nato je bil pomiloščen. Spričo tega piše svetovni tisk o temeljitih

spremembah v kitajski zunanji politiki. V Sianfuju je baje izbruhnil nov upor.

Kaj in koliko je na tem resnice, je težko povedati. Nekatere vesti celo zatrjujejo, da obstoja med maršalom Čangkajškom in generalom Čangsueliangom **tajen sprotum** in da je vse, kar počneta, samo domenjena igra. **Namen tega početja da je samo dosega popolne spremembe v kitajski zunanji politiki.**

Ceprav zveni ta vest precej čudno, ni seveda izključeno, da bi ne utegnili biti vsaj nekaj resnice v njej. Dežela in ljudje so nam po svoji zgodovini in kulturi predaleč, da bi mogli zanesljivo presojati skrite nagibe, ki uravnavajo njih pota. Vsekakor pa taki glasovi dokazujejo, da na Kitajskem še vedno vre.

Narobe svet

Medtem ko si v Evropi marsikaka prezebla manka zaman želi požirka tople kave, da bi se ogrela, je Brazilija, domovina kave, kupila posebne stroje za — uničevanje kave.

Po poročilih braziljskega državnega odseka za izvoz kave je država kupila prav posebne stroje, ki lahko dnevno uničijo do 110 tisoč vreč tega zlahtnega pridelka.

In sedaj naj še kdo reče, da ni svet postavljen na glavo?! Vprašanje je le, kako daleč to pojde in komu je v korist. Ali mar ljudem, ki delajo?

„Rasa, iz katere je izšel Odrešenik“

V svoji novoletni poslanici pozivlje nadškof v Canterburyu (Anglija) k obnovitvi religioznega življenja.

Posebej se poteguje tudi za Žide, češ, da je antisemitizem (protižidovstvo) vodilo v raznih deželah do strahotnih preganjanj, posebno v Nemčiji, do preganjanj tiste rase, iz katere je izšel naš Odrešenik.

Novi vatikanski poslanik

Izza smrti poslanika Simića je bilo mesto našega poslanika pri Vatikanu nezasedeno. Zdaj je imenovan na to mesto dosedanji svetnik v zunanjem ministrstvu dr. **Niko Mirošević-Sorgo**.

Novi poslanik je doma iz Dubrovnika in je star 51 let. Pred časom je zastopal našo državo kot generalni konzul v Celoveu.

Prijateljstvo z Bolgarijo

Prijateljska pogodba med nami in Bolgarijo bo podpisana 24. t. m. v Beogradu.

Za Bolgarijo bo podpisal pogodbo bolgarski min. predsednik in zun. minister **Kjoseivanov**, za našo državo pa min. predsednik in zunanji minister dr. **Stojadinović**.

Papeževa bolezen

Papežovo zdravstveno stanje se je močno poslabšalo in je menda vsako upanje, da bi bilo mogoče papežu rešiti življenje, izgubljeno.

Bolezen ni taka, da bi bilo pričakovati nenadne in nagle katastrofe, ampak je nastopila doba počasnega hiranja, ker bo zastoj krvnega obtoka povzročil samozastrupljenje notranjih organov.

Zdravniki se boje, da ne vdre pokvarjena kri v možgane, kar bi ševeda povzročilo bolnikovo smrt.

Nemiri v Palestini

so doslej veljali Anglijo okrog 7 milijonov dinarjev.

Tako visok znesek gre že pri tako majhnih sporih — za prelivanje človeške krvi!

Kmetje, obrtniki in pedagoški delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaščito, „Kmetški list“!

Mladina na vasi

Otresimo se suženjstva?

Prav nič ne smemo tajiti, da so med našimi kmetjskimi ljudmi vkoreninjene navade, katerih se ne bomo popolnoma otresli, ne mi, niti naši zanamci. To niso samo gole navade, še več, vse to je že nekako čustvovanje, oziroma posebno pojmovanje o svetu in življenju. Vse te navade, če jih tako imenujemo so se deloma podedovale po prednikih, deloma pa so privzgojene pod vplivom časovnih in življenjskih razmer.

Brezdvomno imamo mnogo navad, ki so našemu življenju prikladne, morda celo koristne. So pa tudi takšne, ki so bile morebiti včasih opravičljive, dandanes pa nikakor ne in je največ takšnih, ki so za življenje kmetjskega človeka skrajno pogrešne in uničujoče. Gotovo je tudi, da pri tem ni v toliko ogrožen posameznik, ampak v mnogo večji meri narod kot celota.

Vsi vemo, da kmetjski ljudje v splošnem ne živijo v prijetnem položaju. Mnogokrat se morajo z največjo težavo boriti za svoj obstanek. V splošnem so kmetjski ljudje skromni in ravno ta skromnost jim je največkrat zaslula oči, da se niso zavedali svoje važnosti. Nikdar niso prišli do spoznanja, da bi z ozirom na svoje delo lahko živeli ravno tako, če ne bolje, kot drugi ljudje. In kdor pozna naše ljudi, ta ve, da je največje število onih, ki mislijo, da se jim ne sme dobro goditi radi tega, ker pripadajo kmetjskemu stanu. Je to sicer smešno, ali vendar je gotova resnica.

To naziranje se je ljudem vcepilo v časih tlačanstva, ko je bil kmet slepo orodje graščakov in drugih mogotcev. Takrat je ta »plemenita gospoda« vtepla kmetom v glavo, da so po vseh cesarskih in cerkvenih postavah ljudje slabše kvalitete in vsi so morali sprejeti to za sveto resnico. Mnogo jih je bilo, ki so videli v tem krivico, ali vendar niso mogli pomagati. Nastali so punti, katerim so se kmetje le s strahom pridružili, kajti reklo se jim je, da se s tem pregrešijo proti cerkvenim zapovedim. Vedeli so pa tudi, da jih čaka v slučaju poraza gotov pogin.

Tako je bilo nekda. Več stoletij je že od tega. Marsikaj se je že od takrat izpremenilo. Vsi ljudje so pred zakoni enakopravni in so tudi bolj izobraženi. Pravimo, da smo civilizirani! Kaj pa nam je še ostalo? Marsikaj, in med drugim tudi naziranje, da je kmetu namenjeno, da se mu slabo godi. Namenjeno, povdarjam! Od kod? Zakaj? Tega nam ne pove nobeden. Ali ni to žalostno? Priznajmo, da je, in še zelo žalostno in za dvajseto stoletje še sramotno povrh. Ne samo žalostno in sramotno za kmetjske ljudi, ampak še mnogo bolj za tiste, ki tega niso hoteli povedati. Kakšni so bili narodni in še posebej kmetjski voditelji, da niso smatrali tega za najpotrebnejše?

Jasno je, da so za takšno naziranje kmetjskega naroda vedeli in še vedo dandanes vsi tisti, ki jih kmetjski ljudje imenujejo »gospoda«. Razumljivo je tudi, zakaj niso hoteli to ljudem povedati in gotovi smo lahko, da nam te napake ne bo nihče pokazal. Zakaj? Zato, ker čim dalje bo naš kmet v to verjel, tem dalje bo duševni suženj.

Krivično je telesno suženjstvo in še bolj krivično je duševno. Držati človeka v duševni temi, mu diktirati, kaj sme in kaj ne sme misliti, to je, igrati se z njegovo pametjo, to je največja nesreča za kmetjski narod.

Pridemo do vprašanja, kdo nas bo tega rešil, kdo nam bo odpravil to sramoto? Kdo si bo upal povedati resnico? Morebiti tisti, ki bi nas od same brige in ljubezni najrajši odrli? Saj jih poznamo! Mogoče moderna družba? Od te ne pričakujemo ničesar dobrega! Morda naši

očetje in matere? Tudi ne, ker tega toliko ne občutijo in ker so bili tako vzgojeni. Kdo torej? Nihče drug ko kmetjska mladina sama! Mi kmetjski fantje in dekleta smo v to poklicani. V nas je volja in moč, ki lahko napravi vse. Mi sami to dopovedujemo drug drugemu, ker to najbolj razumemo in občutimo in ker se nobenega ne bojimo. Smo v tem oziru neodvisni, sami si pridružimo svoj kruh, katerega nam nobeden ne more vzeti. In to je vse!

V to svrhu pa potrebujemo predvsem orožja, katerega si pridobimo prav na lahek način. To je izobrazba. Izobraženi bomo šele temu kos, tega se zavedajmo! Udeležujmo se v kmetjsko-prosvetnih društvih, ustanavljajmo in vodimo jih. Tega nam ne more noben braniti. Naloga naša in dolžnost pa bodi, da bomo učili in vzgajali tudi druge, kajti nikakor ne zadošča, da bi bili pripravljeni le posamezniki, ampak pripravljena mora biti cela armada.

In dobro pripravljena armada, zvestih, značajnih ter zavedajočih se kmetjskih pokretašev bo šele lahko napravila to, kar nobeden noče, ali pa nobeden ne more napraviti: strgati kmetjskemu človeku okove duševnega suženjstva!

Tovariši, tovarišice! Uprimo se nepotrebne mu zlu kmetjskega stanu. Dovolj je v nas mladostne sile, volje in vztrajnosti! Vse to nam zadostuje, da se z lastno močjo poženemo naprej, da ugradimo ter pripravimo kmetjskemu človeku lepšo in boljšo bodočnost.

Dnevi beže mimo nas kakor valovi deroče reke. Kar zamudimo, ne bomo mogli nadomestiti nikdar več. Izrabimo vsako priliko za naše ustvarjajoče delo, ki bo v ponos in prosep naše bodočnosti in poznim rodovom v dokaz, da se je kmetjska mladina zavedala poslanstva današnjih dni!

Tovariši, tovarišice, v novem letu se hočemo še tesneje združiti ter strniti v vrste zvestih ter zavedanih kmetjskih borcev, da bo samo ena neustrašna fronta Matije Gubčevih pokretašev, ki korakajo neustrašno naprej v boj »Za staro pravdo!«

T. Palko.

Vojnik

Dopisnik »Slov. gosp.« z vsem nvdusenjem poroča, da so tudi v Vojniku sodelovali pri uprizoritvi »Vaške Vener« sami člani in članice Vojniškega Sokola. Res je! Sami znani in priznani dobri igralci Sokoli z edino izjemo enega igralca, ki je — član Prosvetnega društva v Vojniku! Vsi pa — brez izjeme — člani Društva kmetjskih fantov in deklet! Čudno kaj!?

Radi Miklavževega večera naj vas pa kar ne boli glava. Za šolsko mladino skrbe šole, ter so tudi v tem primeru skrbne in upamo — brez vas.

Naše agilno društvo kmetjskih fantov in deklet je otvorilo lasten društveni lokal v kavarni Eler v Vojniku. Za društvo je to velika pridobitev, ker bo tukaj imelo članstvo prostor, kjer se bo shajalo, imelo debatne večere. Tu se bodo vršile tudi razne vaje sedaj, ko nam je v šoli zabranjeno! Lastno društveno sobo so najbolj pogrešale naše delavne članice, ki dosedaj niso imele nobenega prostora, kjer bi se lahko shajale in se o čem pogovorile. Upamo, da bomo v kratkem na tem mestu brali kaj o njihovem delu. V društveni sobi bodo vedno na razpolago dnevni časopisi, razne revije in knjige, s katerimi razpolaga društvo. Soba bo dostopna članom redno vsak četrtek in nedeljo, v kolikor se ne bo določilo po potrebi še druge dni. Tu bo tudi pisarna Okrožnega odbora.

Tovariši! V tej društveni sobi bo naš dom, kjer se bomo nemoteno shajali, kovali načrte za naše bodoče delo, kjer bomo nevezani in neodvisni od vseh! Na svidenjel

Društvo kmetjskih fantov in deklet v Vojniku bo imelo svoj redni občni zbor za poslovno leto 1937. v nedeljo, dne 10. t. m. ob pol tretji uri v društveni sobi v kavarni Eler v Vojniku. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila. 3. Poročilo Zveze. 4. Volitev odbora. 5. Poročilo Ženskega odseka. 6. Poročilo Zvezinega žensk. odseka. 7. Volitev odbora Ženskega dseka. 8. Določitev članarine. 9. Določitev delegatov. 10. Predlogi in slučajnosti.

Tovariši! Ko polagamo obračun za preteklo leto, naj ne manjka nihče! Privedite s seboj svoje prijatelje in prijateljice, ki še niso člani našega društva! V slogi je moč!

III. prosvetno organizatorični tečaj v Celju

V petek 8. januarja se prične v Celju III. prosvetno organizatorični tečaj za fantje, katerega prireja celjski Pododbor Zveze kmetjskih fantov in deklet. Otvoritev tečaja bo ob 8. uri zjutraj ter bo trajal skozi tri dni. Predavanja se bodo vršila v klubovi sobi hotela »Hubertus« v Gosposki ulici št. 7, kamor se naj javijo tudi vsi tečajniki. Hrano in stanovanje bodo imeli udeleženci brezplačno, deloma pa oskrbo plačajo posamezna društva. Vsi prijavljenci se naj ravnajo točno po navodilu, ki so ga prejela posamezna društva, zlasti naj prijavitelji prinesejo s seboj vse potrebno, o čemer so bili obveščeni.

Vse dopise v zadevi organizacije kot tečaja naj društva kot posamezniki pošiljajo na naslov tajnika Pododbora: Aleksandra Turnška, Prešernova ul. 6/1, v Celju.

Mlatič

Dobro so jim zabelili

Bivši naš poslanik pri Vatikanu dr. Nikola Smolaka razpravlja v posebnem članku o hrvatskem vprašanju ter pravi med drugim, da je treba prvenstveno rešiti pri nas najprej vsa pereča socialna in gospodarska vprašanja, vprašanja zaposlitve tisočev in tisočev brezposelnih, zvišanje plač in cen kmetjskim produktom. Dalje razpravlja, da je treba rešiti neke obstoječe korupcijske in razne druge lopovske afere, katerih jaz kot pošten kmet sploh ne poznam.

Gospod Ljudevit Garčina pa razpravlja o hrvatskem vprašanju ter pravi dobesedno tole:

»Demagogi naj vzamejo na znanje, da hrvatskega vprašanja niso poklicali v življenje ne Srbi, ne Slovenci, marveč da smo ga spravili na svet sami mi Hrvati. Mi Hrvati smo ga spravili na svet in samo mi ga moremo tudi rešiti. Mi ga tudi rešujemo. Mi ga bomo tudi končno rešili. Advokati in meštarije ne potrebujemo, na naj se ti imenujejo Srbi ali Slovenci. Da je to vprašanje vsaj na pol rešeno, potrjuje tudi dejstvo, da se pri zadnjih volitvah ni udeležilo volitev vsaj petdeset od sto Hrvatov.«

Spekulanti vseh mogočih barv, ali vam nisem jaz že pravil, da vas bodo hrvatski politiki nagnali, kakor našenemo na kmetih od časa do časa vsiljive cigane, kaj?

Novoletno spreobrnjenje

V »Slovenec« z dne 1. januarja 1937 berem na 2. strani v 3. stolpcu zgoraj:

»Viharna in slavnostna zgodovina jugoslovanskega naroda, njegovi stoletni napor za nacionalno državo ga poučujejo, da zemljepisno in prirodno ustvarjenih zvez ni treba nikoli žrtvovati začasnim kombinacijam.«

Ja, stricek iz Kopitarjeve ulice, kaj se ti je pa zgodilo? Kje si nenadoma našel — jugoslovanski narod? Ali je bilo silvestrovih dobrot res toliko, da si začel na novega leta dan zjutraj lesti med — fašiste, ki si jih prej tolkel s tako žegnanim loparjem?

Ker učiš zmernost v jedi in pijači, ne morem verjeti, da bi se ga bil sam na Silvestrovo

res tako salabolsko nalezal. Bolj verjetno, ljubi »Slovenec«, bo menda nekaj drugega. Svoje zemljepisne in prirodno ustvarjene zveze si menda žrtvoval »začasnim kombinacijam«, da boš lahko začel izdajati ilustrirano prilogo, »če se bo oglašilo zadosti naročnikov.«

Viš, kako sva ujela zajca, prijatelj! Gospodje v Beogradu so trdi, se »oglašajo« počasi, zato tudi »ilustrirana priloga« tako počasi napreduje. Treba je torej poklicati na pomoč »jugoslovanski narod«.

Sem le radoveden, če bo žrtvovanje »začasnim kombinacijam«, po domače — spreobrnjenje, prineslo »Slovenec« toliko zaželenih »zadosti naročnikov«?

Jaz mu to privoščim. Saj sem kristjan in bolj ljubim eno izgubljenjo, pa zopet rešeno in spokorjeno dušo kakor 99 pravičnih! Samo nikar naj mi »Slovenec« ne zameri, če bom kdaj malo potikal na rešetasta vrata njegovega spomina, ko bo sedanje spreobrnjenje spet žrtvoval kakim »začasnim kombinacijam« in tolkel z loparjem po meni mesto po sebi. »Slovenec« je revež star, jaz sem pa mlad in imam zato še — dober spomin.

Tu se špegla, brumna duša!

— je sinoči prišlo v Spod. Radvanju do srditega spopada med dvema partijama »kraljev«, ki sta druga drugo skušali pregnati s terena. Ko so kralji v medsebojnem spopadu polomili zvezle, so zagrabili za kolce ter se z njimi otepavali, pozabivši čisto na svoje veliko dostojanstvo. Zlasti srdita sta bila oba zamorska kralja, ki sta dobila tudi najhujše poškodbe.

Tako piše — ne morda »Kmetijski list«, ampak »Slovenec« z dne 4. januarja 1937! To je seveda čisto v redu in tako smešnje sv. Treh kraljev čisto nič ne žali verskega čuta slovenskega ljudstva. Če pa mi pišemo o roži in njenih različnih vlogah v teku tisočletja, o spreminjanju človeškega odnosa v raznih dobah do te nežne cvetice, smo »lutranjariji«.

Res, »Slovenec« jo pogruntal, le smolo ima, da vselej, ko zarenči, sam sebe ugrizne. Je vrag, če kdo kliče duhove, pa jih potlej ne zna krotiti, ali ne?!

Dopisi

Št. Pavel pri Preboldu

Preteklo sredo je v našem kraju po razmeroma kratkem času zopet gorelo. Okoli 7. ure je izbruhnil ogenj pri posestniku in županu Antonu Uršiču v Dolenji vasi. V dobri uri je popolnoma pogorel štiridelni kozolec, ki je bil bogato založen s koruzo in krmo. Kdo je zanetil ogenj je v Št. Pavlu, kot vedno, je tudi sedaj tajnost. Požigalec je tem bolj obsodbe vreden, ker je županu zaklenil večna vrata, predno mu je zažgal kozolec in se je ključ našel zunaj pred vrati na tleh. — G. Uršič je kot znano bil 6. decembra izvoljen za župana na opozicijski kmetško delavski listi ter je prejel 325 glasov, dočim je lista JRZ dobila 210 glasov. Javno mnenje je postalo sedaj sila »poredno«, vendar pa je nemogoče, da bi se kdo posluževal takih sredstev, če je bil preveč zagrizen ali pa morda kvarno vzgojen.

V torek, 5. januarja se je vršil pogreb 71letne Frančiške Grenko, posestnice iz Št. Lovrenca št. 25 pri Preboldu. Kako je bila pokojnica priljubljena po svoji dobrotljivosti in domačnosti, vedo pač vsi tisti, ki so bili kdaj v njeni hiši. Blago pokojnico so spremili na zadnji poti vsi vaščani ter mnogo oddaljenejših prijateljev ter zlasti člani Društva kmetijskih fantov in deklet v Št. Pavlu, katerega član in odbornik je že dolgo let sin pokojnice Ivan. Dobro mater in skrbno gospodinjico bomo ohranili v lepem spominu, njenim svojcem pa naše iskreno sožalje!

Prvič v vseh letih svojega delovanja in men-

† Karl Müller

V Črnomlju je umrl v nedeljo popoldne bivši črnomeljski župan g. Karl Müller, eden najzaslužnejših mož Bele Krajine. Podjeten in napreden trgovec je povečal in razširil po očetu prevzeto trgovino. Udejstvoval se je v gospodarskem in političnem življenju. Bil je predsednik črnomeljske posojilnice in dolgo vrsto let član uprave in nadzorstva Zveze slov. zadrug. V političnem pogledu je bil vseskozi stebler nacionalnega in aprednega gibanja v Beli Krajini. Večkrat je bil črnomeljski župan in kot tak je posvetil vse svoje moči za napredek belokrajinskega središča. Bil je blagega značaja in plemenite duše. Povsod je užival veliko spoštovanje.

Bela Krajina je zgubila s pokojnim Müllerjem težko nadomestljivega javnega delavca in zaslužnega moža.

Njegovi družini naše iskreno sožalje.

da sploh v svojem življenju je v nedeljo 3. t. m. odvetnik dr. Rajsman obiskal šentpavelsko delavstvo. Priredil je dobro obiskano predavanje v gostilni F. Vedenika. V svojem predavanju se je bavil s socialno zakonodajo ter delavskim tiskom. Priporočal je »Del. politik« ter zanj nabral tudi nekaj naročnikov. Rekel je, da je pri uradu za zavarovanje delavcev pri nas vpisanih 89.000 delavcev, naročnikov za svoj list pa ni niti 1%. In kako je s kmetijskim tiskom?

Delovanje sreskega kmet. odbora v Kranju

V dnevnem časopisu se vrši polemika o delovanju Sreskega kmet. odbora med sreskim kmet. referentom G. Wernigom in bivšima članoma ožjega odbora Križnarjem Antonom, županom iz Stražišča, ter Kalanom Francem iz Stare Loke.

Podpisani sem bil skozi štiri leta in vse do zadnjega časa predsednik imenovanega odbora. Zato mi je povod spora popolnoma znan. Iz tega razloga se mi zdi potrebno, da javnosti povem resnico.

Do prihoda sedanjega referenta g. Werniga je bilo delovanje odbora skoz in skoz živahno in tudi plodonosno. Delalo se je v smislu zakona o pospeševanju kmetijstva. Odbor se je trudil, da bi bil kos svoji nalogi. Seveda v okviru možnosti. Večina kmetovalcev v srezu je bila zadovoljna in tudi nadrejene oblasti niso imele povoda za kake pripombe. Ožji odbor se je trudil, da se je zakon izvajal tako, kakor je zapisan. Trudil se je, da bi se sklical banovinski kmetijski odbor, katerega citirani zakon predvideva. Na taki skupščini bi se bil lahko določil enoten program delovanja vseh sreskih kmet. odborov v banovini, kar bi bilo brez dvoma v prid kmetiskemu stanu.

Toda v svojem prizadevanju nismo popolnoma uspeli. To pa ni naša krivda. Res je, da

je v odboru odločeval kmet sam, v kolikor so to dopustile nadrejene oblasti. Ko pa je prevzel posle sreski kmet. referent g. Wernig, je postala zadeva vse bolj drugačna. Ni mu bilo prav, da je vodil posle administrativnega tajnika član ožjega odbora Anton Križnar. Tudi mu ni bilo prav, da je vodil blagajniške posle drugi član ožjega odbora Kalan Franc, pač pa da bi to opravljal on sam. Vplival je na to, da so se začeli razveljavljati sejni sklepi ožjega odbora. Nobena stvar mu ni bila pravilna. Končno je dosegel, da se je vsled neklih formalnih napak, kar se povsod dogaja, izvršila revizija od strani kralj. banske uprave, ki pa do sedaj ni še poslala revizijskega poročila. Glede stanja blagajne, o katerem so nekateri veliko šušljali, se je ugotovilo, da je bila oddana do zadnje pare v redu in brez kakršnegakoli primanjkljaja.

Zelo obžalujem, da je začel g. Wernig osebeno polemiko v časopisu. Prav posebno v listu »Gorenjec«, čigar opravljivo pisanje obsojajo vsi pošteni ljudje v Sloveniji. Pa menda ne drži, da bi bila to njegova posebna misija v Kranju? Prepričan sem, da bi mu bili prav vsi kmetovalci zelo, zelo hvaležni, ako bi se posvetil izključno vlogi sreskega kmet. referenta. Prav posebno pa bi moral storiti to radi tega, ker je zato nastavljen in plačan, da deluje za prosep kmetijstva v srezu. Od časopisne polemike nima ne kmet koristi, kakor jo tudi g. Wernig ne bo imel.

Nisem prijatelj osebnega obračunavanja v časopisu, ali čutil sem zato potrebo, da povem javnosti resnico.

Križnar Tomaž,

član Sreskega kmet. odbora v Kranju.

Domači dogodki

Opozorilo naročnikom! Vse naše cenjene naročnike, ki dolgujejo na naročnici in za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem potom ponovno, da vsakdo, ki je prizadet, vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnal. Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo neljubo primorani ustaviti nadaljnjo pošiljanje Kmetijskega lista. Upoštevajte, da brez denarja ni muzike.

× Radi praznika sv. Treh kraljev je izšla današnja številka v četrtek mesto v sredo.

× Pobegnili je iz doma za varstvo deklet v Mariboru 14 letna gojenka Alma Sanderjeva. Upraviteljica je jo poslala na pošto, kjer naj bi za »Dom« dvignila 363 dinarjev. Odtlej za dekletom, ki je srednje velika in dobro razvita, ni nobenega sledu več.

× Oče je ustrelil sina in sebe. V trenutku duševne zmedenosti je višji poštni kontrolor Mirko Vavpotič v Hrastju (občina Slatina-Radenci) ustrelil svojega 11 letnega sinka in sebe. V svojem bolnem nastrojenju si je domišljjal, da radi bede ne bo mogel več izhajati v življenju. Živel pa je v prav ugodnih gmotnih razmerah. Pokojni je imel nad 30 let državne službe. Tragedija nesrečne družine je presunila vso okolico.

× Pod vlak je skočila 17 letna tovarniška delavka Margareta Varga v Zemunu. Dekle je odšla silvestrovat z neko veselo družbo, kjer je tudi pričakala novo leto. Doma so jo starši radi tega nekaj ozmerjali, kar si je dekle tako vzela k srcu, da je na zemunski postaji šla pod vlak in obležala takoj mrtva na progi.

× V Sremu je trahom, ta nevarna nalezljiva očesna bolezen, strahovito razširjen. Akutno bolnih je kakih 10.000 ljudi. Med slepci je 70% takih, ki so oslepelili radi trahoma.

× V Maljaku je zmrazil na potu v Litijo grede prosjak Hljevčev Andrejče. Bržkone mu je spodrsnilo, pa je padel v strugo izsušenega potoka, se potolkel in obležal nezavesten ter je končno zmrazil.

× V Ljubljani je stražnik ujel Franca L., mesarskega pomočnika, ki je v Sevnici ukradel svojemu mojstru Din 16.000—. Večino denarja je imel še pri sebi. Fant je znesek smuknil samo v želji, da bi postal samostojen mesar in odprl lastno mesnico.

× Iz Degoš so peljali na Silvestrovo 29 letno posestnico Jožefo Brauner v mariborsko porodnišnico. Med potjo je mlada mati v najhujšem mrazu povila dete. Če bo živelo, bo pač dovolj utrjeno proti mrazu.

× V Zg. Hudinji sta se v gostilni sprla posestnik Konrad Cigelšek in neki zidar. V prepiru je zidar s steklenico udaril Cigelška po glavi in mu prebil lobanjo. Nevarno poškodovan posestnik se v ptujski bolnici sedaj bori s — smrtjo.

× V Beogradu je začel izhajati »Službeni glasnik ministrstva za notranje zadeve« kot uradno glasilo tega ministrstva. Izhajal bo redno vsakega 1. v mesecu, po potrebi pa tudi večkrat.

× Strašen novoletni dar je dobil brezposelni delavec Matej Fugina iz Brinovec pri Vinici v Beli Krajini. Na Silvestrovo je v gozdu s tovariši razstreljeval čoke, pa mu je nenadoma ves naboj vrgel v obraz in mu tako pokvarilo oči, da je komaj 20 letni siromak popolnoma oslepel.

× Požar je izbruhnil v gospodarskem splotju Tršanovega mlina v Tacnu pod Šmarno goro na novega leta dan okrog 4 zjutraj. Odtod je preskočil plamen še na streho hleva. Reševati so morali tudi živino, ki je bila radi ognja močno podivljana. Pri tem je konj udaril podnarednika Ivana Skalarja iz Mednega, ki je bil doma na dopustu in je pomagal gasiti in reševati. Z udarcem je žival prebila Skalarju lobanjo in zdrobila spodnjo čeljust. Ogenj je uničil vse seno, mlatilnico, več voz in mnogo poljskega orodja. Škoda znaša kakih 70 tisoč dinarjev. Nevarno poškodovanega Skalarja so reševalci ne mudoma prepeljali v ljubljansko bolnico.

Ne samo čaj...
„Naš čaj“
je najboljša domača
zeliščna krepilna pijača.
NAS ČAJ
dobite v spec. trgovinah

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

× Hripa se je razpasla v Zagrebu in je bomo skoraj gotovo deležni tudi v Sloveniji. Po dosedanjih ugotovitvah bolezen letos ne nastopa v nevarni obliki. Treba pa se je pri tem varovati pljučnice, ki postane lahko usodna.

× Cena za pšenico se je na Madžarskem precej dvignila. V Budimpešti velja meterski stot 20 pengov. To je izza leta 1930. prvič, da je pšenica dosegla to ceno.

× Mesto zajca je skoraj ubil prijatelja kmet Marko Matavuš. S tovarišem Kovačičem sta šla skupaj na lov. V trenutku, ko je zajec pritekel mimo, je Matavuš sprožil in zadel — Kovačiča. Vsa vas Soborsko se je prestrašila, vendar upajo, da Kovačič ostane živ.

× Volkovi so se pojavili v okolici Karlovca in povzročajo kmetom mnogo škode in strahu. V neki vasi so podavile zveri osem ovac. Kmetje organizirajo velik lov na volkove.

× Tvarnica celuloze v Drvarju bo začela v januarju zopet poslovati. Zaenkrat bo zaposlenih v tvornici 800 delavcev, 1000 delavcev pa bo zaposlenih pri gozdni deli.

Csrednji problem španske revolucije

Kak se kmetске množice v Španiji bore na strani madridske vlade proti generalu Francu

Beograjska »Politika« z dne 3. januarja t. l. objavlja članek o Španiji izpod peresa Vladimirja Dedijera. Radi njegove zanimivosti objavljamo celoten članek v prevodu.

V španski državljanski vojni igrajo kmetje veliko vlogo. Hkratu z delavci in naprednejšimi vrstami meščanstva nosijo na svojih ramah breme revolucije. Delavci se poleg drugega bore za boljšo dnino, skrajšanje delovnega časa in svobodno združevanje v sindikate, meščanstvo se bori za svobodo mišljenja in demokracijo, kmetje pa poglavitno za zemljo.

Takoj pri prestopu španske meje padejo potniku v oči razna gesla, napisana po vagonih. Med njimi je videti največje tole:

»Kmet, zemlja je tvoja«

Te štiri besede v znatni meri pojasnjujejo dogodka na Iberskem polotoku. Te štiri besede pojasnjujejo, čemu so se kmetске množice dvignile proti veleposestnikom in generalu Francu.

Španski kmet je lačen zemlje. Po statistiki še izza časa Prima de Rivera je bilo v Španiji 19.672.950 katastrskih hektarov zemlje. Veleposestnikov je bilo 967 takih, da so imeli 10 milijonov 500.000 hektarov zemlje, torej 10.000 hektarov na osebo! Potem je bilo 18.740 posestnikov, ki so imeli skupno 8.899.560 hektarov, torej po 500 hektarov zemlje na osebo. Na drugi strani pa je pripadal neznatni ostanek plodne zemlje ogromni kmetijski množici, ki je štela blizu 5 milijonov duš.

Neka poznejša statistika slika španske posestne odnose takole:

Trideset tisoč veleposestnikov ali petstoti del vsega španskega prebivalstva je imel v lasti 51% površine vse obdelane zemlje! Za temi pride sloj 700.000 trdnih kmetov, ki so premogli 35,2% celotne zemlje.

Na milijon malih kmetov pa je odpadlo ko-

Generalna lista izžrebanih obveznic vojne škode. Avgust Pertot, uradnik Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, je izdal v samozaložbi celotno listo vseh dosedaj izžrebanih obveznic vojne škode. Knjižica je urejena v aritmetičnem redu z navedbo posameznih žrebanj in zastaranj, kar omogoča hitro, točno in zanesljivo poslovanje z obveznicami vojne škode. Knjižico je glede pravilnosti njenih podatkov pregledala Ljubljanska borza za blago in vrednote. Naroča se pri založniku: Ljubljana, Gledališka ul. 13. Cena 20 Din.

× Žena je ubil vpricho otrok kmet Ilija Petrišor iz Deliblata. Mož in žena se že dolgo nista razumela. Koučno sta se odločila za sodno ločitev zakona. Usodnega dne pa je žena Marija nekaj pretepala svojega najmlajšega sin. V tem trenutku je planil mož nad njo in jo tako silovito otrnil s palico po glavi, da se je takoj zgrudila in umrla.

× Prometna banka v Beogradu je sklenila, da zgradi v Zemunu tvornico za železno pločevino. Baje bo ta tvornica največja v srednji Evropi.

× Praško »Pravo lidu« poroča, da se je uprlo šest sto italijanskih vojakov, ki so na železniški postaji v Milanu zvedeli, da ne bodo poslani v Etiopijo, temveč v Španijo. »Nočemo v Španijo!« so klicali vojaki. Nato je bilo nekaj vojakov aretiranih, drugi pa so bili odvedeni v vojašnice.

× Zaradi dekleta je ubil tovariša. Josip Mavrovič in Ivan Pribanič iz Petrove Drage sta se oba zaljubila v isto dekle. Ko je nekoč Mavrovič vpricho dekleta žalil Pribaniča in ga tako hotel ponižati, ga je ta kasneje na cesti napadel z nožem in ga tako zmrevaril, da je Mavrovič umrl.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

CELJE LJUBLJANA MARIBOR

obrestna mera za vloge znaša

do 5%

za vloge in obresti jamči Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

× 18 vojvodinskih odvetnikov kaznovanih! V Novem Sadu je policija kaznovala 18 vojvodinskih odvetnikov z globo po Din 500—, oziroma z zaporom po 10 dni. Pred 2 mesecema so ti odvetniki zagovarjali kmetске delavce, ki so stavkali v Starem Bečeju. Na dan glavne razprave proti obtoženim kmetiskim delavcem so se odvetniki sestali, da se domenijo za enoten nastop pri obrambi. Ta sestanek je policija ocenila kot — neprijavljen političen sestanek in radi tega vseh 18 udeležencev kaznovala.

× Okrog 350 lesnih delavcev je zastavkalo pri podjetju »Krudija d. d.« v Našicah. Vzrok stavke je zavlačevanje podpisa kolektivne pogodbe in odpuščanje funkcionarjev »Hrv. radn. saveza« s strani podjetja.

× Na novega leta večer je utonil v Gruberjevem prekopu 75letni ugledni posestnik iz Štepanje vasi Ivan Kregar. Kako se je nesreča pripetila, še ni popolnoma pojasnjeno. Truplo so našli 3 dni po tragičnem dogodku.

maj 11% celotne površine obdelane zemlje, torej 12 hektarov na osebo.

Milijon dvesto petdeset tisoč siromašnih kmetov pa je imelo manj kot po 1 hektar zemlje na osebo, vsega 2% skupne obdelane površine. Ti ljudje niso mogli živeti od svoje zemlje.

Tem se pridružujeta še 2 milijona kmetov brez pednja lastne zemlje. Ti so delali kot dni-narji, bili pa so po dve tretjini leta brez posla. Plačani so bili silno siromašno, po 3 pezeta na dan za delo od 4 zjutraj do 6 zvečer.

Obupen je bil položaj kmetov na velikih posestvih. Večinoma so delali še pod pogoji, podobnim onim v srednjem veku. Kmet je moral dajati lastniku del pridekov ali mu pa plačati toliko v gotovini. V Kataloniji je vladala zloglasna »rabaka morta«, po kateri je kmet moral dajati lastniku zemlje 75% (tri četrtine) žetve!

Zato ni čudno, čemu je Španija najbolj zaostala dežela zapadne Evrope.

Zemlja se obdeluje na najbolj primitiven način. V Španiji so še v rabi leseni plugi. Leta 1933. je pridelek pšenice na hektaru znašal 10 met. stotov, v ostali Evropi pa istega leta 152 met. stota.

Veleposestniki niso hoteli modernizirati obdelovanja zemlje, niso hoteli nakupiti strojev, ker jim je delavna sila kmetiskih siromakov cenejša. Bili so zadovoljni z dohodki, ki so jih dobivali. Kmetje pa, ki so obdelovali zemljo, niso imeli niti sredstev za golo življenje, kaj šele, da bi kupovali traktorje in umetna gnojila ali financirali velika dela za namakanje zemlje.

Mrtva agrarna reforma

Tragedija Španije obstoji v tem, ker agrarna reforma nikoli ni bila izvedena tako do kraja, kakor so to zahtevali interesi kmetiskih množic in celoten družabni razvoj.

Ze pred 60 leti so skušali rešiti to važno

vprišanje. Jose Marija Orense, eden izmed ustanoviteljev republikanske stranke predsednika Azane, je predložil skupščini 22. julija 1874. leta predlog zakona o razdelitvi neobdelane zemlje kmetom. Ta zakon pa je ostal samo mrtva črka na papirju, ker so ga veleposestniki v parlamentu seveda odklonili. Treba je pripomniti, da parlament v Španiji tedaj ni bil izraz narodove volje.

Leta so minevala, Španija pa je vedno bolj propadala, ker so bili poskusi za strmoglavljenje fevdalizma zelo šibki. Kmetске množice so se upirale. Da bi jih pomiril, je diktator Primo de Rivera izdal zakon, po katerem imajo kmetje pravico kupovati zemljo od fevdalcev. Toda to igračkanje s kmeti je drago veljalo Primo de Rivera. Odkod naj bi bil namreč kmet mogel prihraniti denar in kupiti zemljo od veleposestnika, ko je za svoje delo prejemal komaj toliko, da ni z družino vred od lakote umrl?!

Primo de Rivera je moral kmalu zapustiti Španijo. Prišla je republika. Toda tudi ona ni naglo delala za rešitev kmetškega vprašanja. Bilo je treba več kot poldrugo leto, preden je parlament končno sprejel zakon o agrarni reformi. (Konec prih.)

Iz tujine

■ 60 milijonov dolarjev cenijo v Ameriki skupne narodne dohodke v letu 1936. To je izza l. 1929. največji dohodek v Zedinjenih državah.

■ Presit bogataš. Angleški milijonar Harold Viljem se hrani s samimi cveticami in zatrjuje, da so nenavadno hranljive. Najraje ima krizanteme, gladiole in dalije.

■ Gasilec stavkajo, a ne pri nas, temveč v Kairi. Stavkati so začeli zato, ker jim občina ni hotela zvišati službenih prejemkov.

■ Posteljo s streho je izumil neki nemški inženir. Postelja je varna pred zračnim bombardiranjem.

■ Praga je imenovala eno ulico po našem velikem učenjaku in iznajditelju Nikoli Tesli.

■ Največje dobičke so napravile preteklo leto francoske tovarne orožja.

■ Ženska delavska taborišča so začeli ustanavljati v Ameriki. Vanje sprejemajo žene in dekleta, ki radi brezposelnosti zaidejo v bedo. V taboriščih ostanejo po dva meseca in opravljajo vsa dela. Doslej je 17 takih taborišč, 10 novih pa še snujejo.

■ Zavarovanje proti poročnim darilom si je izmislila neka zavarovalna družba v Londonu. Mlada zakonca lahko dragocena darila, ki jima ne ugajajo, zamenjata pri zavarovalnici za druge dragocenosti v enaki vrednosti po lastni izbiri. Cenejša darila, ki jima niso všeč, pa lahko zamenjata za razne praktične predmete, ki jih potrebuje v gospodinjstvu, oziroma gospodarstvu.

■ Padel je v španski državljanski vojni Hrvat Ivan Rasković, ki se je boril na strani madriidske vlade. Rasković se je udeležil kot dobrovoljec enajstih vojn. Boril se je v srbski armadi za časa balkanske in svetovne vojne, udeležil se je državljanske vojne na Bavarskem in Madžarskem, nato odpotoval na Kitajsko in se tam boril proti Japoncem, tolkel se je v francoskem Maroku, šel v Abesinijo in se boril proti Italijanom in stopil ob izbruhu upora na Španskem v čete madriidske vlade, kjer ga je zadela usoda pri Toledu. Padel je v svoji neugnani borbenosti na strani tlačanih narodov.

■ Muzej, ki bo odprt šele čez 6177 let, so zgradili v Ameriki. V državi Arkanzas so postavili v ta namen piramido, zgrajeno iz posebno trdnega in odpornega materiala. Vanjo so shranili modele vseh tehničnih iznajdb, ki jih danes smatramo za »tehnične čudeže«. Ustanovitelj tega čudnega muzeja je določil, da smejo muzej odpreti občinstvu šele l. 8113., pa naj si tedaj ljudje ogledujejo, čemu smo mi vse rekli »tehnični čudeži«. Zdi se, da je mož na ta način hotel daljni bodočnosti ohraniti svoje ime, vendar je vprašanje, če se mu bo to posrečilo.

■ Delniška družba beračev v Smirni obstoji iz dvajsetih prosjakov. Nenavadna družba ima urejeno vzorno lastno knjigovodstvo. Iz knjig je razvidno, da je imelo teh 20 organiziranih beračev letos 400 tisoč frankov čistih dohodkov. Pač lepo in zgovorno potrdilo za to, kakšno moč ima organizacija.

Važnejša radio predavanja

od 10. do 17. januarja 1937

Nedelja, dne 10. januarja. 9.45: Verski govor: Rdeča in rumena nevarnost na vzhodu (g. dr. Gracar Jože).

Ponedeljek, dne 11. januarja. 18.00: Zdravniška ura (g. dr. Anton Breclj).

Torek, dne 12. januarja. 18.40: Filoz. predavanje: Vzori in boji preroka (g. Fr. Tersegav).

Sreda, dne 13. januarja. 18.40: Minimalna delavska mezda (g. Filip Uratnik).

Četrtek, dne 14. januarja. 19.30: Nac. ura: Savez Sokola kralj. Jugoslavije.

Petek, dne 15. januarja. 18.00: Zenska ura: Zenski poklici (gdč. Lipoglavšek Slava).

Sobota, dne 16. januarja. 19.30: Nac. ura: Zene v ilirskem gibanju (dr. Mira Podvarška) — 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar).

Sejmi

10. januarja: v Zalogu.

11. januarja: v Novi cerkvi, Šmarju pri Jelšah, Zirovnici, Krki, Planini.

12. januarja: v Dol. Lendavi, Kamniku, Mariboru, Metliki, Ljutomeru.

14. januarja: v Sv. Filipu v Veračah.

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'20
1 nemška marka	Din 17'54
1 avstrijski šiling	Din 8'38
1 švicarski frank	Din 10'—
1 angleški funt	Din 212'50
1 francoski frank	Din 2'02
1 češkoslovaška krona	Din 1'54
1 italijanska lira	Din 2'30

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejen tedi, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

Naročajte »Kmetijsko Matico«!

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

Telefon št. 28-47

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki,

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov kupujemo proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Sporočite najnižjo ceno na upravo lista pod šifro »Gotovina 88«.

»EKONOM«

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, specerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohne«, Vel. Kikinda, in Jelovšek, Vrhnika.